

TURINYS

1. ĮVADAS.....	2
2. PAGRINDINIAI PLANO TIKSLAI.....	2
3. PLANO SAŠAJA SU TEISĖS AKTAIS, KITAIS PLANAIS AR PROGRAMOMIS	2
4. PLANO ALTERNATYVŲ APRAŠYMAS	5
5. LIETAUS NUOTEKŲ TVARKYMO TERITORIJŲ NUSTATYMAS.....	5
6. LIETAUS NUOTEKŲ TVARKYMO INFRASTRUKTŪROS PLĖTROS KRYPTYS IR PRIORITETAİ....	6
7. BRĖŽINIAI.....	13
7.1. JURBARKO MIESTO LIETAUS NUOTEKŲ TINKLŲ SPECIALUSIS PLANAS. KONCEPCIJA	13

1. Įvadas

Jurbarko miesto lietaus nuotekų tinklų specialiojo plano rengimo pagrindas – Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2011-02-24 sprendimas Nr. T2-40 „Dėl specialiojo plano parengimo“. Specialiojo plano rengimo paslaugos finansuojamas pagal programos „Žmoniškųjų išteklių plėtros veiksmų programa“ prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ uždavinio „Gerinti veiklos valdymą, geriau įgyvendinti ES politikas, tobulinti viešojo administravimo sistemą“ priemonę „Teritorijų planavimas“. Projekto pavadinimas – „Jurbarko miesto lietaus nuotekų specialiojo plano parengimas“ (Nr. VP1-4.2-VRM-04-R-71-005).

2. Pagrindiniai plano tikslai

Specialiojo plano rengimo tikslas – parengti, suderinti ir patvirtinti Jurbarko miesto paviršinių (lietaus) nuotekų tinklų plėtros specialųjį planą, kuriame būtų įvertinta esama paviršinių (lietaus) nuotekų tvarkymo būklė Jurbarko mieste, nustatytos lietaus kanalizacijos tinklų infrastruktūros plėtros kryptys, siekiant aprūpinti kuo daugiau Jurbarko miesto įmonių bei gyventojų kokybiškais ir aplinkosauginius reikalavimus atitinkančiomis lietaus nuotekų tvarkymo paslaugomis, numatytos planuojamų teritorijų naudojimo, tvarkymo, apsaugos priemonės ir kiti reikalavimai.

3. Plano sąsaja su teisės aktais, kitais planais ar programomis

Jurbarko miesto lietaus nuotekų tinklų specialusis planas parengtas vadovaujantis:

- Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymu Nr. I-1120 (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 1997, Nr. 65-1548, Nr. 96-2427; 2000, Nr. 34-953, Nr. 42-1195, Nr. 58-1708, Nr. 92-2881; 2001, Nr. 39-1358; 2003, Nr. 42-1916; 2004, Nr. 152-5532; 2006, Nr. 66-2429, 82-3256; 2007, Nr. 39-1437; 2008, Nr. 10-337, Nr. 135-5232; 2009, Nr. 159-7205; 2010, Nr. 65-3195, Nr. 84-4404);
- Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymu Nr. IX-886 (Žin., 2002, Nr. 56-2225; aktuali redakcija nuo 2010-07-01(Žin., 2010, Nr. 57-2809));
- Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymu Nr. X-764 (Žin., 2006, Nr. 82-3260);
- Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymu Nr. X-147 (Žin., 1992, Nr. 5-7; 1996, Nr. 57-1335; 2002, Nr. 61-2763; 2004, Nr. 60-2121; 2005, Nr. 47-1558; 2010, Nr. 70-3472);
- Lietuvos Respublikos vandens įstatymu Nr. IX-2089 (Žin., 2003, Nr. 36-1544; 2004, Nr. 4-44; 2004, Nr. 54-1833);
- Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo pakeitimo įstatymu Nr. IX-628 (Žin., 2001, Nr. 108-3902);
- Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu Nr. I-1495 (Žin., 1996, Nr. 82-1965; 2005, Nr. 84-3105; 2011, Nr. 77-3720);
- Lietuvos Respublikos žemės įstatymo pakeitimo įstatymu Nr. IX-1983 (Žin., 2004, Nr. 28-868);
- Lietuvos Respublikos transporto veiklos pagrindų įstatymu (Žin., 1991, Nr. 30-804; 2002, Nr. 29-1034);

- Lietuvos Respublikos kelių įstatymu (Žin., 1995, Nr. 44-1076; 2002, Nr. 101-4492);
- Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymu (Žin., 2000, Nr. 92-2883; 2007, Nr. 128-5213);
- LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu (Žin., 2004, Nr. 153-5571);
- Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymu (Žin., 2004, Nr. 69-2382);
- Kelių eismo konvencija (Žin., 2002, Nr. 2-54);
- LR aplinkos ministro 2007-10-18 įsakymu Nr. D1-515 „Dėl nuotekų tvarkymo reglamento patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 110-4522);
- LR vyriausybės 1992-05-12 nutarimu Nr. 343 „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ (Žin., 1992, Nr. 22-652; 1996, Nr. 2-43, Nr. 93-2193; 2007, Nr. 105-4294; 2008, Nr. 44-1643; 2010, Nr. 98-5089);
- LR aplinkos ministro 2007-04-02 įsakymu Nr. D1-193 „Dėl paviršinių nuotekų tvarkymo reglamento patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 42-1594);
- LR vyriausybės 2006-11-10 nutarimu Nr. 1100 „Dėl Kompensacijų žemės savininkams ir valdytojams, kurių žemės valdose steigiamą naują saugoma teritoriją, keičiamas esamos saugomos teritorijos statusas arba nustatyti veiklos apribojimai realiai sumažina gaunamą naudą arba uždraudžia anksčiau vykdytą veiklą, apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2006, Nr. 123-4640);
- LR vyriausybės 2004-07-16 nutarimu Nr. 1079 „Dėl teritorijų planavimo dokumentų projektų svarstymo su visuomene nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 1996, Nr. 90-2099; 1997, Nr. 90-2261; 2004, Nr. 112-4189; 2007, Nr. 33-1190; 2010, Nr. 78-4010);
- LR vyriausybės 2004-07-16 nutarimu Nr. 920 „Dėl teritorijų planavimo dokumentų sprendinių poveikio vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 113-4228);
- LR sveikatos apsaugos ministro 2004-09-19 įsakymu Nr. V-586 „Dėl sanitarinių apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 134-4878; 2009, Nr. 152-6849; 2011, Nr. 46-2201);
- LR Kultūros ministro 2005 04 29 Įsakymas NR.IV-190 "Dėl nekilnojamųjų kultūros vertybių pripažinimo saugomomis (Žin., 2005, Nr. 58-2034)
- Kelių priežiūros tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. vasario 11 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Kelių priežiūros tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 25-771);
- Kelių eismo sąlygų kontrolės tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos policijos generalinio komisaro 2005 m. spalio 24 d. įsakymu Nr. 5-V-671 (Žin., 2005, Nr. 130-4700);
- Kelių techniniu reglamentu KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2008-01-09 įsakymu Nr. D1-11/3-3 (Žin., 2008, Nr. 9-322);
- Automobilių kelių juostos naudojimo inžineriniams tinklams kloti bendrosiomis taisyklėmis BI ITK 09, patvirtintomis Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos generalinio direktoriaus 2009 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. V-329 (Žin., 2009, Nr. 133-5825);
- Telekomunikacijų tinklų apsaugos taisyklėmis, patvirtintomis LR ryšių ir informatikos ministro 1997 09 18 įsakymu Nr.117 (Žin., 1997, Nr. 89-2244);
- LR sveikatos apsaugos ministro 2004-07-05 įsakymu Nr. V-511 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 31 d. įsakymo Nr. V-50 „Dėl

- Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nenumatytų poveikio visuomenės sveikatai vertinimo atvejų ir vertinimo atlikimo tvarkos patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2004, Nr. 109-4091) ir galioja nuo 2004-07-16 iki 2011-10-31;
- LR sveikatos apsaugos ministro 2004-07-01 įsakymu Nr. V-491 „Dėl Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodinių nurodymų patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 106-3947) ir galioja nuo 2004-07-09 iki 2011-10-31;
 - LR aplinkos ministro 2006-05-17 įsakymu Nr. D1-236 „Dėl nuotekų tvarkymo reglamento patvirtinimo“ (Žin., 2006, Nr. 59-2103; 2007, Nr. 110-4522; 2009, Nr. 83-3473; 2010, Nr. 59-2938; 2011, Nr. 39-1888);
 - LR aplinkos ministro 2004-07-08 įsakymu Nr. D1-376 „Dėl statybos techninio reglamento STR 2.02.05:2004 „Nuotekų valyklos. Pagrindinės nuostatos“ patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 116-4346);
 - LR aplinkos ministro 2006-12-29 įsakymu Nr. D1-636 „Dėl vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planų rengimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 8-337; 2009, Nr. 83-3472; 2010, Nr. 89-4722; 2010, Nr. 137-7048);
 - LR aplinkos ministro 2001-11-07 įsakymu Nr. 540 „Dėl paviršiaus vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo taisyklių“ (Žin., 2001, Nr. 95-3372; 2002, Nr. 105-4732; 2007, Nr. 23-892);
 - LR aplinkos ministro ir susisiekimo ministro 2008-01-09 įsakymu Nr. D1-11/3-3 „Dėl kelių techninio reglamento KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“ patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 9-322);
 - Jurbarko rajono savivaldybės strateginiu plėtros planu 2006-2015 m. (Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2005 m. liepos 21 d. sprendimas Nr. T2-180);
 - Jurbarko miesto bendruoju planu (Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2008 m. kovo 27 d. sprendimas Nr. T2-82);
 - Jurbarko miesto ir rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiuoju planu (Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2009 m. rugsėjo 24 d. sprendimas Nr. T2-243);
 - Jurbarko miesto senamiesčio kvartalo tarp Dariaus ir Girėno, Birželio, Nemuno, Vydūno g. infrastruktūros teritorijos žemės sklypų specialiuoju planu (Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2006 m. rugsėjo 28 d. sprendimas Nr. T2-264);
 - Nemuno vidurupio baseino vandentvarkos ūkio Jurbarko mieste ir rajone specialiuoju planu (Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2007 m. vasario 22 d. sprendimas Nr. T2-64);
 - Jurbarko miesto ir Jurbarko rajono šilumos ūkio specialiuoju planu (Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2005 m. kovo 10 d. sprendimas Nr. T2-67);
 - Jurbarko miesto, Smalininkų miesto bei kaimo dujų tiekimo schema (Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2006 m. rugpjūčio 28 d. sprendimas Nr. T2-280);
 - Jurbarko daugiabučių namų teritorijų ir viešųjų erdvių detaliuoju planu (Jurbarko rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2011 m. sausio 13 d. įsakymas Nr. O1-24);
 - Gyvenamųjų namų kvartalo urbanistinio tinklo, bendrojo naudojimo ir daugiabučių gyvenamųjų namų teritorijų tarp Dariaus ir Girėno, Birželio, Nemuno bei Vydūno gatvių žemės sklypų detaliuoju planu (Jurbarko rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2009 m. kovo 19 d. įsakymas Nr. O1-635);

- Gyvenamųjų namų kvartalo tarp Dariaus ir Girėno, Lauko bei S. Daukanto gatvių infrastruktūros teritorijos detaliuoju planu (Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2005 m. lapkričio 20 d. sprendimas Nr. T2-262);
- Jurbarko rajono savivaldybės Nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schema (2009-04-03, Nr. IV-171);
- Jurbarko m. senamiesčio kvartalo tarp Dariaus ir Girėno, Birželio, Nemuno, Vydūno g. infrastruktūros teritorijos žemės sklypų specialiuoju planu (2006-08-23, Nr. 140).
- Jurbarko m. istorinio centro apibrėžtų teritorijos ribų planu (2007-02-14, Nr. KPD-RM-217)
- Jurbarko senojo miesto vietos teritorijos ribų planu (KPC, 1996-05-29, Kultūros vertybių registras).

4. Plano alternatyvų aprašymas

Rengiant Jurbarko miesto lietaus nuotekų tinklų specialųjį planą išnagrinėtos ir žemiau pateikiamos dvi Jurbarko miesto lietaus nuotekų tvarkymo infrastruktūros vystymo koncepcijos alternatyvos. Pirmoji alternatyva pagrįsta savaiminės paviršinių nuotekų tvarkymo plėtos principais, o antroji – koordinuotos plėtos principais.

I variantas. Savaiminės plėtos alternatyvos koncepcija.

Savaiminės plėtos variantas – tai nereguliuojamas ir neplanuojamas lietaus nuotekų tvarkymas, siekiant apsaugoti aplinką nuo taršos.

Jurbarko miesto teritorijoje lietaus nuotekos būtų tvarkomos neracionaliai ir neoptimizuotai.

Savaiminės plėtos koncepcijos variantas nesprendžia šiuo metu Jurbarko miesto savivaldybės teritorijai aktualių lietaus nuotekų tvarkymo problemų, todėl nevystant paviršinių nuotekų surinkimo ir valymo sistemų, aplinka ir toliau patirs neigiama poveikį dėl paviršinių vandenų ir grunto taršos nevalytomis paviršinėmis nuotekomis.

II variantas. Koordinuotos plėtos koncepcija.

Koordinuotos plėtos koncepcijoje siūlomų infrastruktūros sistemų vystymo sprendinių neigiamas poveikis aplinkos komponentų kokybei yra minimalus ir atitinka darnios plėtos principus, tarpusavyje derinant aplinkosauginius, socialinius ir ekonominius prioritetus. Šiame koncepcijos variante siūlomi tikslingi paviršinių nuotekų infrastruktūros sistemų vystymo būdai ir priemonės, kurie užtikrintų koncepcijoje keliamų tikslų ir uždavinių įgyvendinimą.

Priimama išvada, kad savaiminės plėtos alternatyva nepriimtina, todėl toliau nagrinėjama tik koordinuotos plėtos koncepcijos alternatyva.

5. Lietaus nuotekų tvarkymo teritorijų nustatymas

Pagal paviršinių nuotekų tvarkymo pobūdį ir vadovaujantis Jurbarko miesto bendrojo planu (Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2008 m. kovo 27 d. sprendimas Nr. T2-82), miestas suskirstomas į šias teritorijų grupes:

1. Esamos ir perspektyvinės urbanizuojamos teritorijos:

1.1. Esamos ir perspektyvinės verslo, gamybos ir pramonės teritorijos;

1.2. Esamos ir perspektyvinės teritorijos, skirtos visuomenės poreikiams ir specializuotos, kompleksų teritorijos;

1.3. Esamos ir perspektyvinės teritorijos tinkamos gyventi (intensyvaus, vidutinio, mišrios vidutinio ir mažo užstatymo intensyvumo gyvenamosios teritorijos, sodininkų bendrijų teritorijos);

1.4. Esamos ir perspektyvinės infrastruktūros teritorijos.

2. Esamos ir perspektyvinės neurbanizuotos teritorijos.

Jurbarko miesto bendrojo plano sprendiniuose nustatyti šie teritorijų naudojimo, tvarkymo ir apsaugos reglamentai.

1. Urbanizuojamos teritorijos:

- verslo, gamybos ir pramonės teritorijos. Teritorijos kuriuose dominuoja verslas, gamyba, pramonė, sandėliai. Šioje funkcinėje zonoje gyvenamoji statyba negalima;
- teritorijos visuomenės poreikiams ir specializuotos, kompleksų teritorijos. Tai teritorijos, kurios skirtos visuomenės poreikiams, socialinei veiklai, aptarnavimo ir paslaugų veiklai (prekybos, parodų, kongresų, sporto, turizmo ir rekreacijos, pramogų, mokslo ir studijų, sveikatos apsaugos, maldos namų), krašto apsaugai, civilinei apsaugai. Šiose teritorijose išimties tvarka (tarybos sprendimu) galima tik bendrabučių ir socialinio būsto statyba;
- intensyvaus užstatymo gyvenamosios teritorijos. Tai mišrios teritorijos, kuriose dominuoja daugiaaukštė gyvenamoji statyba kartu su jos aptarnavimui reikalinga socialine, paslaugų ir kita infrastruktūra;
- vidutinio užstatymo intensyvumo gyvenamosios teritorijos. Mišrios teritorijos, kuriose dominuoja mažaukštė vidutinio intensyvumo gyvenamoji statyba kartu su jos aptarnavimui reikalinga socialine, paslaugų ir kita infrastruktūra. Daugiabutė statyba galima tik neviršijant reglamentuotų maksimalių užstatymo intensyvumo ir aukštingumo dydžių;
- mišrios vidutinio užstatymo intensyvumo teritorijos. Vyrauja komercinė, visuomeninė ir gyvenamoji funkcija;
- mažo užstatymo intensyvumo gyvenamosios teritorijos. Mišrios teritorijos, kuriose dominuoja mažaukštė vidutinio intensyvumo gyvenamoji statyba kartu su jos aptarnavimui reikalinga socialine, paslaugų ir kita infrastruktūra. Šiai funkciniai zonai priskiriamos esamos sodininkų bendrijų teritorijos, kuriuose žemės ūkio paskirties žeme numatoma pakeisti į kitą paskirtį, gyvenamąsias teritorijas;
- infrastruktūros teritorijos. Planuojamos teritorijos transporto ir inžineriniai infrastruktūrai.

2. Neurbanizuojamos teritorijos. Šiose teritorijose neplanuojama naujų urbanistinių objektų statyba. Tai rekreaciniai miškai (miško parkai ir miesto miškai), atskirieji želdynai (rekreacinės paskirties, apsauginiai ir memorialiniai želdynai), želdynai konservacinės paskirties žemėje, miesto vandenvietės teritorija.

Neurbanizuojamose teritorijose būsto plėtra galima tik esamose namų valdose, kurios neskaidomos.

6. Lietaus nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros kryptys ir prioritetai

Planuojant teritorijas ir jose numatomą vykdyti ūkinę veiklą, projektuojant lietaus nuotekų tvarkymo sistemas, turi būti išnagrinėjami ir, esant galimybei, taikomi šie prioritetai:

- sumažinantys paviršinių nuotekų susidarymą ir (ar) surinkimą. Tai yra, turi būti įrengiama kiek galima mažiau nelaidžių paviršių (išskyrus galimai teršiamas teritorijas), įrengiami švarių paviršinių nuotekų sugerdinimo į gruntą įrenginiai, planuojamos kiek galima mažesnės galimai teršiamos teritorijos ir pan.;
- sumažinantys kiekį centralizuotai į aplinką išleidžiamų paviršinių nuotekų. Tai yra, numatomas paviršinių nuotekų panaudojimas gamybos, žaliųjų plotų laistymo, gaisrų gesinimo reikmėms ir pan.;
- sumažinantys susidarančių paviršinių nuotekų užterštumą. Tai yra, numatyti sausa galimai teršiamų teritorijų valymą, įrengti stogines taršos atžvilgiu pavojingiausiose vietose ir pan.

Siekiant vystyti lietaus nuotekų tvarkymo infrastruktūrą, būtina įgyvendinti visą eilę priemonių. Šių priemonių įgyvendinimo prioritetiškumas yra skirtingas kiekvienai teritorijai, priklausomai nuo jos dydžio, teritorijų naudojimo, tvarkymo ir apsaugos reglamentų ir t.t., tačiau daugeliu atveju reikia įgyvendinti šias priemones (arba dalį jų):

- paviršinės nuotekos turi būti tvarkomos atskirai nuo buitinių, komunalinių ir gamybinių nuotekų. Paviršinių nuotekų išleidimas į komunalinių, buitinių, gamybinių nuotekų tvarkymo sistemas draudžiamas, išskyrus atvejus, kai šio reikalavimo neatitinkanti nuotekų tvarkymo sistema įdiegta (arba statybos leidimas išduotas) iki 2007 m. balandžio 15 d. Mišriųjų nuotekų tvarkymo sistemoms taikomi visi teisės aktuose nustatyti reikalavimai nuotekų, kurios patenka į mišriųjų nuotekų sistemą, tvarkymui;
- paviršinių nuotekų tvarkymo sistemose draudžiama šalinti (siekiant atsikratyti) vandens aplinkai kenksmingas medžiagas ir bet kokias atliekas. Tokiu šalinimu nelaikomas vandens aplinkai kenksmingų medžiagų patekimas ant teritorijų arba tiesiogiai į paviršinių nuotekų tvarkymo sistemas su dulkėmis ir krituliais ar dėl reikalavimus atitinkančios teritorijoje vykdomos ūkinės veiklos (pvz., eksploataciniai išmetimai iš techniškai tvarkingų transporto priemonių, kitokių mechanizmų, purvas nuo padangų ir pan.);
- paviršinės nuotekos, į bendrą paviršinių nuotekų tvarkymo sistemą surenkamos nuo daugiau kaip 10 ha autotransportui skirtų viešųjų teritorijų (gatvių, privažiavimų, stovėjimo aikštelių), prieš išleidžiant į aplinką turi būti valomos paviršinių nuotekų valymo įrenginiuose, kurių našumas ir efektyvumas užtikrina tiesės aktuose nustatytą reikalavimų laikymąsi;
- paviršinių nuotekų, surenkamų nuo transportui skirtų bendro naudojimo visuomeninių teritorijų (miestų gatvių, viešo naudojimo transporto stovėjimo aikštelių, kelių ir pan.), kurių bendras plotas didesnis kaip 10 ha, tvarkymo sistemos operatorius privalo turėti nuotekų išleidimo į aplinką uždarymo (nutraukimo) priemones, kuriomis avariniu teršalų patekimo į nuotekų tvarkymo sistemą atveju arba valymo įrenginių valymo (remonto) metu ne ilgiau kaip per 30 min. galėtų nutraukti nuotekų patekimą į aplinką;
- teritorijose, kurios nepriskirtinos galimai teršiamoms¹, esant pakankamiems plotams viešosiose bei infrastruktūros teritorijose, paviršinių nuotekų valymui numatyti

¹ Galimai teršiama teritorija – atvira teritorija, kuri dėl joje vykdomos veiklos yra arba gali būti teršiama (eksploatacijos ar avarinės taršos atvejais) kenksmingosiomis medžiagomis: didesnis kaip 0,5 ha technikos kiemas; autotransporto, žemės ūkio technikos, kitų savaeigių mechanizmų remonto, ardymo, techninės priežiūros, dažymo teritorija (teritorija, kurioje teikiamos išvardytos paslaugos, ir didesnė kaip 0,1 ha teritorija, kurioje išvardyta veikla vykdoma savo reikmėms – prižiūrima ne daugiau kaip 20 mechanizmų); trąšų, augalų apsaugos produktų, buitinės chemijos, naftos produktų ir kitų kenksmingųjų medžiagų perpylimo, perkrovimo ar sandėliavimo vieta (išskyrus galutinius nurodytų medžiagų vartotojus); didesnė kaip 0,5 ha autotransporto stovėjimo aikštelė, išskyrus viešąsias aikšteles; centralizuota betono ruošimo ir išdavimo vieta; degalinės, naftos bazės teritorija, degalų ir kitų naftos

- sulaikymo ir (ar) išlaikymo tvenkinius, šlapžemes, filtracines priemones, kuriuos įkomponuoti, kaip kraštovaizdžio elementus ir pan.. Taip pat turi būti vykdomas sausas galimai teršiamų teritorijų valymas;
- paviršinės nuotekos, atskiromis surinkimo sistemomis surenkamos nuo teritorijų, kuriose nėra taršos vandens aplinkai kenksmingomis medžiagomis šaltinių (pvz., parkai, pėsčiųjų zonos, vejos, žaidimų aikštelės, pastatų stogai ir pan.), gali būti išleidžiamos į aplinką be valymo, apskaitos ir kokybės kontrolės;
 - nuotekų išleidimui į paviršinių nuotekų surinkimo sistemas, iš kurių nuotekos į aplinką išleidžiamos be valymo ir jų valymas neprivalomas pagal LR aplinkos ministro 2007 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. D1-193 „Dėl paviršinių nuotekų tvarkymo reglamento patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 42-1594) (toliau – Reglamentas) patvirtintas nuostatas, taikomi visi nuotekų išleidimui į aplinką nustatyti reikalavimai;
 - išduodant planavimo sąlygas teritorijų planavimo dokumentų rengimui bei projektavimo sąlygas susisiekimo, pramonės, administracinių ir kitų objektų statybai bei viešųjų erdvių tvarkymui būtina numatyti paviršinių nuotekų tvarkymo priemones;
 - reikalavimai paviršinių nuotekų, susidarančių ant galimai teršiamų teritorijų, tvarkymui:
 - bet kokios operacijos su vandens aplinkai kenksmingomis medžiagomis turi būti vykdomos taip, kad tokios medžiagos nepatektų ant teritorijos paviršiaus arba patekusios ant teritorijos paviršiaus turi būti surenkamos arba neutralizuojamos taip, kad jos nepatektų į paviršinių nuotekų tvarkymo sistemas ar aplinką. Esant rizikai, kad dėl planuojamos ar vykdomos ūkinės veiklos ant teritorijos paviršiaus gali patekti vandens aplinkai kenksmingos medžiagos, teritorijos naudotojas privalo turėti priemones tokių medžiagų surinkimui ir (ar) neutralizavimui. Jeigu pagal ūkinės veiklos pobūdį vandens aplinkai kenksmingų medžiagų patekimas ant teritorijos paviršiaus yra būtinas (neišvengiamas), tokios teritorijos turi būti apsaugotos nuo paviršinių nuotekų susidarymo jose (pvz., uždengtos) arba ant jų susidarančios paviršinės nuotekos turi būti tvarkomos kaip gamybinės nuotekos (taikomi visi gamybinių nuotekų tvarkymui nustatyti reikalavimai);
 - galimai teršiamos teritorijos turi būti padengtos vandeniui mažai laidžia kieta danga (asfalto, asfaltbetonio, betono ar pan.) ir įrengtos taip, kad paviršinės nuotekos nuo jų nenutekėtų ant šalia esančių teritorijų ir ant jų nepatektų vanduo nuo šalia esančių teritorijų;
 - paviršinės nuotekos, susidarančios ant galimai teršiamų teritorijų, turi būti surenkamos atskira paviršinių nuotekų surinkimo sistema (nuotakynu), kurioje turi būti įdiegtos priemonės, leidžiančios vykdyti nustatytus reikalavimus atitinkančią nuotekų apskaitą, laboratorinę kontrolę ir, esant reikalui, per 10 min. nuo sprendimo priėmimo uždaryti nuotekų išleistuvus;
 - į aplinką išleidžiamos ant galimai teršiamų teritorijų susidariusios paviršinės nuotekos turi atitikti Reglamente nustatytus reikalavimus. Paviršinės nuotekos, susidarančios ant galimai teršiamų teritorijų, kurių plotas (nuotekų surinkimo plotas) didesnis kaip 0,01 ha, prieš išleidžiant į aplinką turi būti valomos nuotekų valymo įrenginiuose (privaloma: smėlio (purvo) sėsdintuvas, gravitacinis naftos atskirtuvas, papildoma naftos sulaikymo grandis (kolisenciniai atskirtuvai, sorbciniai filtrai, flotatoriai, biosorbciniai reaktoriai ar pan.); automatinės priemonės, užkertančios kelią valymo įrenginiuose sulaikytų teršalų išnešimui ir signalizuojančios apie tokį

pavojų), kurių našumas ir efektyvumas užtikrina teisės aktuose nustatytų reikalavimų laikymąsi;

- paviršinės nuotekos, susidarančios ant galimai teršiamų teritorijų, kurių plotas (nuotekų surinkimo plotas) didesnis kaip 0,02 ha, prieš išleidžiant į bendras paviršinių nuotekų tvarkymo sistemas turi būti valomos bent smėlio (purvo), naftos gaudyklėse, kurių našumas ir efektyvumas užtikrina tiesės aktuose nustatytų reikalavimų laikymąsi;
- iš galimai teršiamų teritorijų, kuriose veikla jau vykdoma arba kurioms įrengti projektavimo sąlygos išduotos ir kurių paviršinėms nuotekoms išleidžiamoms į bendrus lietaus nuotakynus, esant galimybei nuo 2012 metų turi būti papildomai įrengiami nuotekų valymo įrenginiai;
- galimai teršiamos teritorijos (objekto) statybos techniniame projekte ir (ar) projekto dalyje Aplinkos apsauga (jeigu tokia projekto dalis rengiama), prieš gaunant statybos leidimą, turi būti išvardinami paviršinių nuotekų tvarkymo sprendiniai.

Žemiau išvardintos teritorijoms numatytos šios lietaus nuotekų tvarkymo kryptys:

1. Esamos ir perspektyvinės verslo, gamybos ir pramonės teritorijos

Šiose teritorijose taikomos šios nuostatos:

- esant galimybei jungtis prie esamų paviršinių nuotekų tvarkymo sistemų²;
- įrengti atskiras paviršinių nuotekų tvarkymo sistemas;
- paviršinės nuotekos turi būti tvarkomos atskirai nuo buitinių, komunalinių ir gamybinių nuotekų;
- bet kokios operacijos su vandens aplinkai kenksmingomis medžiagomis turi būti vykdomos taip, kad tokios medžiagos nepatektų ant teritorijos paviršiaus arba patekusios ant teritorijos paviršiaus turi būti surenkamos arba neutralizuojamos taip, kad jos nepatektų į paviršinių nuotekų tvarkymo sistemas ar aplinką. Esant rizikai, kad dėl planuojamos ar vykdomos ūkinės veiklos ant teritorijos paviršiaus gali patekti vandens aplinkai kenksmingos medžiagos, teritorijos naudotojas privalo turėti priemones tokių medžiagų surinkimui ir (ar) neutralizavimui. Jeigu pagal ūkinės veiklos pobūdį vandens aplinkai kenksmingų medžiagų patekimas ant teritorijos paviršiaus yra būtinas (neišvengiamas), tokios teritorijos turi būti apsaugotos nuo paviršinių nuotekų susidarymo jose (pvz., uždengtos) arba ant jų susidarančios paviršinės nuotekos turi būti tvarkomos kaip gamybinės nuotekos (taikomi visi gamybinių nuotekų tvarkymui nustatyti reikalavimai);
- galimai teršiamos teritorijos turi būti padengtos vandeniui mažai laidžia kieta danga (asfalto, asfaltbetonio, betono ar pan.) ir įrengtos taip, kad paviršinės nuotekos nuo jų nenutekėtų ant šalia esančių teritorijų ir ant jų nepatektų vanduo nuo šalia esančių teritorijų;
- paviršinės nuotekos, susidarančios ant galimai teršiamų teritorijų, turi būti surenkamos atskira paviršinių nuotekų surinkimo sistema (nuotakynu), kurioje turi būti įdiegtos priemonės, leidžiančios vykdyti nustatytus reikalavimus atitinkančią nuotekų apskaitą,

² Paviršinių nuotekų tvarkymo sistema – paviršinių nuotekų tvarkymui skirtų inžinerinių komunikacijų, įrenginių, statinių sistema, kurią priklausomai nuo nuotekų savybių, nustatytų aplinkos apsaugos reikalavimų ir kitų aplinkybių gali sudaryti paviršinių nuotekų nuotakynas, valymo įrenginiai, nuotekų dumblo (šlamo) tvarkymo įrenginiai, nuotekų išleidimo į aplinką įrenginiai, srauto uždarymo (valdymo) įrenginiai (priemonės), nuotekų apskaitos ir kokybės kontrolės priemonės (Žin., 2007, Nr. 42-1594).

laboratorinę kontrolę ir, esant reikalui, per 10 min. nuo sprendimo priėmimo uždaryti nuotekų išleistuvus;

- į aplinką išleidžiamos ant galimai teršiamų teritorijų susidariusios paviršinės nuotekos turi atitikti LR aplinkos ministro 2007 m. balandžio 2 d. įsakyme Nr. D1-193 „Dėl paviršinių nuotekų tvarkymo reglamento patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 42-1594) nustatytus reikalavimus. Paviršinės nuotekos, susidaranti ant galimai teršiamų teritorijų, kurių plotas (nuotekų surinkimo plotas) didesnis kaip 0,01 ha, prieš išleidžiant į aplinką turi būti valomos nuotekų valymo įrenginiuose (privaloma: smėlio (purvo) sėdintuvas, gravitacinis naftos atskirtuvas, papildoma naftos sulaikymo grandis (kolisenciniai atskirtuvai, sorbciniai filtrai, flotatoriai, biosorbciniai reaktoriai ar pan.); automatinės priemonės, užkertančios kelią valymo įrenginiuose sulaikytų teršalų išnešimui ir signalizuojančios apie tokį pavojų), kurių našumas ir efektyvumas užtikrina tiesės aktuose nustatytų reikalavimų laikymąsi;
- paviršinės nuotekos, susidaranti ant galimai teršiamų teritorijų, kurių plotas (nuotekų surinkimo plotas) didesnis kaip 0,02 ha, prieš išleidžiant į bendras paviršinių nuotekų tvarkymo sistemas turi būti valomos bent smėlio (purvo), naftos gaudyklėse, kurių našumas ir efektyvumas užtikrina tiesės aktuose nustatytų reikalavimų laikymąsi;
- iš galimai teršiamų teritorijų, kuriose veikla jau vykdoma arba kurioms įrengti projektavimo sąlygos išduotos ir kurių paviršinėms nuotekoms išleidžiamoms į bendrus lietaus nuotakynus, esant galimybei nuo 2012 metų turi būti papildomai įrengiami nuotekų valymo įrenginiai;
- išduodant planavimo sąlygas teritorijų planavimo dokumentų rengimui bei projektavimo sąlygas verslo, gamybos, pramonės ir kitų objektų statybai ir (ar) rekonstrukcijai numatyti paviršinių nuotekų tvarkymo priemonės;
- galimai teršiamos teritorijos (objekto) statybos techniniame projekte ir (ar) projekto dalyje Aplinkos apsauga (jeigu tokia projekto dalis rengiama), prieš gaunant statybos leidimą, turi būti išvardinami paviršinių nuotekų tvarkymo sprendiniai.

2. Esamos ir perspektyvinės teritorijos visuomenės poreikiams ir specializuotos, kompleksų teritorijos

Šiose teritorijose taikomos šios nuostatos:

- esant galimybei jungtis prie esamų paviršinių nuotekų tvarkymo sistemų;
- įrengti atskiras paviršinių nuotekų tvarkymo sistemas;
- paviršinės nuotekos turi būti tvarkomos atskirai nuo buitinių, komunalinių ir gamybinių nuotekų;
- vystant inžinierinę infrastruktūrą numatyti teritorijas, kuriose galėtų būti įrengiamos filtracinės juostos ir tranšėjos, poringas grindinys ar betonas, infiltravimo tranšėjos, sugėrimo takai, sulaikymo ir (ar) išlaikymo tvenkiniai, dirbtinės ar pusiau dirbtinės pelkės (šlapžemės), kurie įkomponuojami kaip kraštovaizdžio elementai;
- paviršinės nuotekos, atskiromis surinkimo sistemomis surenkamos nuo teritorijų, kuriose nėra taršos vandens aplinkai kenksmingomis medžiagomis šaltinių (pėsčiųjų zonos, vejų, žaidimų aikštelės, pastatų stogai ir pan.), gali būti išleidžiamos į aplinką be valymo, apskaitos ir kokybės kontrolės;
- išduodant planavimo sąlygas teritorijų planavimo dokumentų rengimui bei projektavimo sąlygas objektų statybai ir (ar) rekonstrukcijai, kurie skirti visuomenės poreikiams, socialinei veiklai, aptarnavimo ir paslaugų veiklai (prekybos, parodų, kongresų, sporto,

turizmo ir rekreacijos, pramogų, mokslo ir studijų, sveikatos apsaugos, maldos namų), krašto apsaugai, civilinei apsaugai ir pan. numatyti paviršinių nuotekų tvarkymo priemonės;

- objekto statybos techniniame projekte ir (ar) projekto dalyje Aplinkos apsauga (jeigu tokia projekto dalis rengiama), prieš gaunant statybos leidimą, turi būti išvardinami paviršinių nuotekų tvarkymo sprendiniai.

3. Esamos ir perspektyvinės teritorijos tinkamos gyventi (intensyvaus, vidutinio, mišrios vidutinio ir mažo užstatymo intensyvumo gyvenamosios teritorijos, sodininkų bendrijų teritorijos)

Šiose teritorijose taikomos šios nuostatos:

- esant galimybei jungtis prie esamų paviršinių nuotekų tvarkymo sistemų;
- numatyti atskirų paviršinių nuotekų tvarkymo sistemų įrengimo galimybę intensyvaus, vidutinio, mišrios vidutinio ir mažo užstatymo intensyvumo gyvenamosios teritorijose;
- mažo užstatymo intensyvumo gyvenamosiose ir sodininkų bendrijų teritorijose numatyti paviršinių nuotekų surinkimą į specialius rezervuarus, skirtus surinkti lietaus vandenį nuo stogų ir jį laikyti. Vėliau šis vanduo gali būti panaudojamas pvz., daržų, sodų laistymui. Rezervuarai gali būti įrengiami individualių gyvenamųjų namų teritorijose arba kvartaluose;
- paviršinės nuotekos turi būti tvarkomos atskirai nuo buitinių, komunalinių ir gamybinių nuotekų;
- paviršinės nuotekos, į bendrą paviršinių nuotekų tvarkymo sistemą surenkamos nuo daugiau kaip 10 ha autotransportui skirtų viešųjų teritorijų (gatvių, privažiavimų, stovėjimo aikštelių), prieš išleidžiant į aplinką turi būti valomos paviršinių nuotekų valymo įrenginiuose, kurių našumas ir efektyvumas užtikrina tiesės aktuose nustatytą reikalavimų laikymąsi;
- paviršinių nuotekų, surenkamų nuo transportui skirtų bendro naudojimo visuomeninių teritorijų (miestų gatvių, viešo naudojimo transporto stovėjimo aikštelių, kelių ir pan.), kurių bendras plotas didesnis kaip 10 ha, tvarkymo sistemos operatorius privalo turėti nuotekų išleidimo į aplinką uždarymo (nutraukimo) priemones, kuriomis avariniu teršalų patekimo į nuotekų tvarkymo sistemą atveju arba valymo įrenginių valymo (remonto) metu ne ilgiau kaip per 30 min. galėtų nutraukti nuotekų patekimą į aplinką;
- vystant inžinierinę infrastruktūrą numatyti teritorijas, kuriose galėtų būti įrengiamos filtracinės juostos ir tranšėjos, sugėrimo takai, sulaikymo ir (ar) išlaikymo tvenkiniai, dirbtinės ar pusiau dirbtinės pelkės (šlapžemės), kurie įkomponuojami kaip kraštovaizdžio elementai ir pan. arba esant galimybei jungtis prie esamų lietaus nuotekų tvarkymo sistemų;
- paviršinės nuotekos, atskiromis surinkimo sistemomis surenkamos nuo teritorijų, kuriose nėra taršos vandens aplinkai kenksmingomis medžiagomis šaltinių (pėsčiųjų zonos, vejų, žaidimų aikštelės, pastatų stogai ir pan.), gali būti išleidžiamos į aplinką be valymo, apskaitos ir kokybės kontrolės.
- apželdinti plotai (vejos, skiriamosios gatvių juostos ir kt.), esantys viduryje kvartalų, turi būti įvertinami skaičiuojant nuotėkio baseino plotą;
- žalieji plotai, kuriuose neįrengta paviršinių nuotekų tvarkymo sistema, į skaičiuotiną nuotėkio baseino plotą neįtraukiami;

- išduodant planavimo sąlygas teritorijų planavimo dokumentų rengimui bei projektavimo sąlygas objektams numatyti paviršinių nuotekų tvarkymo priemones.

4. Esamos ir perspektyvinės infrastruktūros teritorijos

Šiose teritorijose taikomos šios nuostatos:

- esant galimybei jungtis prie esamų paviršinių nuotekų tvarkymo sistemų;
- įrengti atskiras paviršinių nuotekų tvarkymo sistemas;
- paviršinės nuotekos, į bendrą paviršinių nuotekų tvarkymo sistemą surenkamos nuo daugiau kaip 10 ha autotransportui skirtų viešųjų teritorijų (gatvių, privažiavimų, stovėjimo aikštelių), prieš išleidžiant į aplinką turi būti valomos paviršinių nuotekų valymo įrenginiuose, kurių valymo efektyvumas atitiktų teisės aktuose nustatytus reikalavimus.
- paviršinių nuotekų, surenkamų nuo transportui skirtų bendro naudojimo visuomeninių teritorijų (miestų gatvių, viešo naudojimo transporto stovėjimo aikštelių, kelių ir pan.), kurių bendras plotas didesnis kaip 10 ha, tvarkymo sistemos operatorius privalo turėti nuotekų išleidimo į aplinką uždarymo (nutraukimo) priemones, kuriomis avariniu teršalų patekimo į nuotekų tvarkymo sistemą atveju arba valymo įrenginių valymo (remonto) metu ne ilgiau kaip per 30 min. galėtų nutraukti nuotekų patekimą į aplinką;
- vystant inžinierinę infrastruktūrą numatyti teritorijas, kuriose galėtų būti įrengiamos filtracinės juostos ir tranšėjos, sugėrimo takai, sulaikymo ir (ar) išlaikymo tvenkiniai, dirbtinės ar pusiau dirbtinės pelkės (šlapžemės) ir pan. arba esant galimybei jungtis prie esamų paviršinių nuotekų tvarkymo sistemų;
- paviršinės nuotekos, atskiromis surinkimo sistemomis surenkamos nuo teritorijų, kuriose nėra taršos vandens aplinkai kenksmingomis medžiagomis šaltinių (pvz. pėsčiųjų zonos), gali būti išleidžiamos į aplinką be valymo, apskaitos ir kokybės kontrolės;
- apželdinti plotai (vejos, skiriamosios gatvių juostos ir kt.), esantys viduryje kvartalų, turi būti įvertinami (įtraukiami) skaičiuojant nuotėkio baseino plotą;
- išduodant planavimo sąlygas teritorijų planavimo dokumentų rengimui bei projektavimo sąlygas susisiekimo ir kitų objektų statybai ir (ar) rekonstrukcijai numatyti paviršinių nuotekų tvarkymo priemones;
- objekto statybos techniniame projekte ir (ar) projekto dalyje Aplinkos apsauga (jeigu tokia projekto dalis rengiama), prieš gaunant statybos leidimą, turi būti išvardinami paviršinių nuotekų tvarkymo sprendiniai.

5. Esamos ir perspektyvinės neurbanizuotos teritorijos

Šiose teritorijose taikomos šios nuostatos:

- vystant žaliuosius plotus, juose gali būti įrengiamos filtracinės juostos ir tranšėjos, poringas grindinys ar betonas, infiltravimo tranšėjos, sugėrimo takai, sulaikymo ir (ar) išlaikymo tvenkiniai, dirbtinės ar pusiau dirbtinės pelkės (šlapžemės), kurie įkomponuojami kaip kraštovaizdžio elementai;
- paviršinės nuotekos, atskiromis surinkimo sistemomis surenkamos nuo teritorijų, kuriose nėra taršos vandens aplinkai kenksmingomis medžiagomis šaltinių (pvz., parkai, pėsčiųjų zonos, vejos, žaidimų aikštelės ir pan.), gali būti išleidžiamos į aplinką be valymo, apskaitos ir kokybės kontrolės;

- išduodant planavimo sąlygas teritorijų planavimo dokumentų rengimui bei projektavimo sąlygas viešųjų erdvių tvarkymui numatyti paviršinių nuotekų tvarkymo priemonės;
- žalieji plotai, kuriuose neįrengta paviršinių nuotekų tvarkymo sistema, į skaičiuotiną nuotėkio baseino plotą neįtraukiami.

Siekiant tinkamai parinkti konkrečiam objektui paviršinių nuotekų tvarkymo priemonės reikia įvertinti vietovės tinkamumą (teritorijos urbanizacijos laipsnį, žemės plotų poreikį, reljefą, gruntus), esamus lietaus nuotakynus, liūčių potvynio kontrolės poreikius ir galimybes, įrengimo ir eksploatacinius kaštus, teršalų išvalymo efektyvumą.

7. Brėžiniai

7.1. Jurbarko miesto lietaus nuotekų tinklų specialusis planas. koncepcija